



FONDEN FÖR PSYKISK HÄLSA

Effektrapport 2021

Fonden för Psykisk Hälsa

Org. nr. 802017-5504

Verksamhetsåret 2020

FONDEN FÖR PSYKISK HÄLSA

Plusgiro 90 07 50-1 | Bankgiro 900-7501 | Swish 123 900 75 01

Sankt Eriksgatan 44, plan 4 | 112 34 Stockholm | Tel +46 8-650 36 90 eller +46 70 14 07 535

www.fondenpsykiskhalsa.se

 SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL

Innehållsförteckning

Principer ²	4
Efterfrågade upplysningar — Nivå 1 <i>Grundläggande rapportering</i>	6
1. Avgränsningar	6
1.1 Beskriv organisationen i termer av associationsform, verksamhetsområden och geografisk täckning.....	6
1.2 Redogör för rapporteringens avgränsningar med beaktande av t.ex. verksamhetsområde och geografi.....	7
1.3 Redogör för tidsperioden som rapporteringen gäller.	7
2. Beskriv er förändringsteori.....	7
2.1 Beskriv problemet ni adresserar och för vilken/vilka målgrupp(er).....	7
2.2 Redogör för vilken typ av resurser ni använder för att nå tänkta effekter	9
2.3 Redogör för vilka aktiviteter ni genomför för att nå tänkta effekter	9
2.5 Redogör för de effekter på längre sikt som ni vill åstadkomma, samt när i tid de förväntas realiseras.	11
3. Rapportera resurser	12
3.1 Ange organisationens totala verksamhetskostnader för tidsperioden angiven i 1.3 (utan beaktande av effektrapportens angivna avgränsningar i 1.2)	12
3.2 Redogör för den del av organisationens verksamhetskostnader som faller inom effektrapportens angivna avgränsningar (samma som 3.1 om inga avgränsningar gjorts i 1.2)	12
4. Rapportera prestationer	13
4.1 Redogör för prestationer	13
6. Utvärdera hur det gick.....	18
6.1 Utvärdera prestationer i förhållande till använda resurser, tidigare resultat, andras resultat och/eller satta mål	18
6.3 Utifrån periodens resultat, dela lärdomar och vad ni avser göra för att upprätthålla och förbättra resultatet i framtiden	23
7. Beskriv hur ni mäter	25
7.1 Ange definitioner för de mått som ni använder för att mäta prestationer	25

RIKTLINJER FÖR EFFEKTRAPPORTERING

Riktlinjerna för effektrapportering är hämtade från dokumentet Giva Sveriges riktlinje för effektrapportering och kopierade till fondens Effektrapport. Syftet är bl. a att redovisa syftet med rapporten i olika avseenden.

Delar av innehållet i effektrapporten är hämtade ur fondens årsredovisning avseende verksamhetsåret 2020 och redovisat för Svensk Insamlingskontroll. Den återfinns på fondens hemsida www.fondenpsykiskhalsa.se/styrdokument.

Syfte och mål

Syftet med effektmätning- och rapportering är att styra och utveckla verksamheten, samt att visa för sina målgrupper, finansiärer, medarbetare och övriga intressenter vilken samhällsnytta som uppnås. Giva Sveriges mål med dessa riktlinjer är att ge stöd och vägledning till sina medlemsorganisationer kring vilket innehåll som bör ingå i effektrapportering.

Riktlinjernas innehåll

Riktlinjerna för effektrapportering består av principer och upplysningar. Till stöd för att förstå vad som efterfrågas i upplysningarna erbjuds en ordlista. Både principerna, upplysningarna och ordlistan finns i detta dokument.

Principerna guidar organisationer i vad de ska sträva efter i sin effektrapportering, ex. att den ska vara sammanhängande.

- › Sammanhängande
- › Tillgänglig och begriplig
- › Balanserad och transparent
- › Verifierbar och tillförlitlig
- › Proportionerlig och relevant
- › Jämförbar

Upplysningarna är information som effektrapportering bör innehålla. De omfattar sju områden

1. Uppge rapportens avgränsningar
2. Beskriv er förändringsteori
3. Rapportera använda resurser
4. Rapportera prestationer
5. Rapportera utfall och effekter
6. Utvärdera
7. Beskriv hur ni mäter

Ordlistan förklarar och definierar viktiga begrepp

Vad förväntas medlemsorganisationen rapportera?

Giva Sveriges medlemsorganisationer kan välja att rapportera i olika omfattning beroende på sina förutsättningar och behov. Det finns tre rapporteringsnivåer att välja mellan: *Grundläggande* rapportering, *Fördjupad* rapportering och *Utförlig* rapportering. Använd riktlinjerna för den rap-

porteringsnivå som ni valt. På er valda rapporteringsnivå behöver ni **inte** uppfylla alla upplysningar direkt. Det viktiga är att det sker en förbättring från år till år. Detta gäller oavsett vilken nivå som organisationen väljer att rapportera på.

Hur ska effektrapporten se ut?

Varje medlemsorganisation väljer själv hur deras effektrapport sammanställs och ser ut, utifrån sina olika resurser och behov. Organisationerna behöver inte skapa en effektrapport särskilt för Giva Sverige, utan kan med fördel väva in de efterfrågade upplysningarna i rapportering som de ändå gör till andra intressenter. Rapporten ska publiceras på organisationens hemsida.

Hur ska effekterna kommuniceras?

Effektrapporten ska publiceras på medlemsorganisationens hemsida. Därutöver kan varje organisation välja hur eventuell ytterligare kommunikation till intressenter ska göras och se ut – det kan t. ex. vara en infografik eller en film.

Vad är Självdinagnosen?

Självdinagnosen är ett diagnosverktyg som stödjer Giva Sveriges medlemsorganisationer att själva bedöma i vilken utsträckning deras effektrapportering innehåller de upplysningar som efterfrågas i riktlinjerna. På detta vis kan ni enkelt se om något saknas, och hur er effektrapportering kan bli ännu bättre till nästa rapporteringsperiod. Självdinagnosen bidrar även till att ge Giva Sverige möjlighet att se mönster i vilka områden i effektrapporteringen som är mest utmanande för medlemsorganisationerna och därmed kunna erbjuda relevant stöd.

Varje år ser Giva Sverige över ett urval av medlemmarnas självdinagnoser, för att stämma av att riktlinjerna tolkas enhetligt och för att identifiera behov av stöd.

Vad ska skickas in till Giva Sverige?

Efter att ni har sammanställt er effektrapport och fyllt i självdinagnosen ska följande mejlas till Giva Sverige senast den **30 september**:

- en länk till effektrapporten publicerad på hemsidan
- den ifyllda självdinagnosen.



Vad är *Exempelbanken*?

Exempelbanken innehåller exempel på effektrapportering för inspiration och vägledning.

Principer²

Följande principer ska tillämpas vid effektrapportering:

Sammanhängande

Rapporteringen ger en sammanhängande berättelse som knyter samman resurser, aktiviteter, prestationer, utfall och effekter. Tidigare års investerade resurser och resultat ingår i de fall de bedöms ha bidragit till det rapporterade resultatet.

Tillgänglig och begriplig

Relevant information är lätt att hitta och förstå för alla som vill ha tillgång till den. Informationen är anpassad för organisationens intressenter. Både årets och tidigare års rapportering görs tillgänglig för allmänheten.

Balanserad och transparent

Rapporterad information är — inom de valda avgränsningarna för rapporten — fullständig, öppen och balanserad. Organisationen belyser såväl framgångar som motgångar samt möjligheter och utmaningar, som är relevanta för externa intressenter att känna till.

Verifierbar och tillförlitlig

Informationen i effektrapporteringen kan styrkas om extern part skulle vilja granska den.³ Den är tillförlitlig och eventuella osäkerheter redogörs för.

Relevant och proportionerlig

Den inkluderade informationen är relevant och väsentlig för organisationens intressenter (informationen är väsentlig om den kan förväntas påverka intressenters beslut och beteende).⁴ Omfattning och detaljnivå i rapporteringen är anpassad till organisationens storlek, och till graden av komplexitet i det samhällsproblem den adresserar.

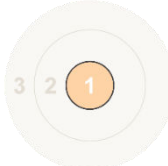
Jämförbar

Informationen presenteras på ett överblickbart och konsekvent sätt som gör det möjligt för intressenter att följa förändringar i organisationens verksamhet och resultat över tid. I den mån det är möjligt presenteras informationen på ett sätt som underlättar jämförelser med liknande organisationer.

² Principerna är inspirerade av andra riktlinjer för rapportering av icke-finansiell information (t.ex. Global Reporting Initiative, Sustainability Accounting Standards Board, UN Global Compact, Greenhouse Gas Protocol, International Integrated Reporting Council, Natural Capital Protocol, Social & Human Rights Capital Protocol och Ekonomistyrningsverket)

³ I enlighet med ÅRL 6:4 och K3 37.2 ska organisationen lämna uppgift i förvaltningsberättelsen om hur dess ändamål har främjats, vilket revideras av extern och objektiv part.

⁴ Om den svenska organisationen har begränsat inflytande över effektrapporteringen (ex. på grund av att den är del av en internationell organisation med centraliserad effektrapportering) rekommenderas organisationen att rapportera på den del av verksamheten där den har inflytande över mätning och rapportering. För de delar av verksamheten där den svenska organisationen har begränsat inflytande över mätning och rapportering, kan organisationen istället sammanfatta den internationella effektrapporteringen och transparent hänvisa till den internationella organisationens webbsida för mer information. Hur ansvaret för effektmätning och –rapportering är fördelat inom organisationen bör beskrivas i rapporten.



Efterfrågade upplysningar — Nivå 1 *Grundläggande rapportering*

Listan nedan innehåller efterfrågade upplysningar för organisationer som väljer att rapportera på nivå 1 Grundläggande rapportering (med fokus på prestationer). Om rapporteringen avser flera olika verksamhetsområden kan det vara enklast och mest rättvisande att tillämpa listan på respektive område var för sig. Varje organisation definierar själv vad som utgör ett verksamhetsområde. Organisationen behöver inte uppfylla allt i upplysningarna (riktlinjerna). Detta gäller oavsett vilken nivå man väljer att rapportera på. Det viktiga är att det sker en förbättring från år till år.

Efterfrågade upplysningar — Nivå 1 *Grundläggande rapportering*

Fonden för **Psykisk Hälsa** är en relativt liten organisation och faller in under grupp 1 i övriga redovisningar till Giva Sverige. Styrelsen väljer därför att svaren i effektrapporten 2021 avseende 2020 utgår från nivå 1, Grundläggande rapportering.

1. Avgränsningar

1.1 Beskriv organisationen i termer av associationsform, verksamhetsområden och geografisk täckning

Fonden för **Psykisk Hälsa** är en ideell förening som grundades 1993 under namnet Psykiatridfonden. Fonden samlar in medel och delar ut forskningsanslag varje år inom det psykiatriska och psykologiska området i Sverige. Den verkar också i olika sammanhang och former med syftet att öka kunskapen inom det psykiatriska och psykologiska området med syfte att minska fördomar om psykiska sjukdomar och funktionsnedsättningar. Fonden har ett 90-konto som kontrolleras av Svensk Insamlingskontroll och är medlem i Giva Sverige.

Föreningen är en egen organisation och ingår inte i någon annan. Däremot samarbetar föreningen med andra organisationer med liknande mål.

Enligt stadgarna §2 är föreningens verksamhetsområde och uppgifter följande:

"Fonden har till uppgift att främja mental hälsa och verka för bekämpande av psykiska sjukdomar och funktionsnedsättningar. Detta skall huvudsakligen ske genom att bidra till och stödja forskning inom psykiatrins och psykologins samtliga specialiteter, samt främja utveckling av nya undersöknings-, behandlings- och omvårdnadsmetoder inom det psykiatriska och psykologiska arbetsområdet. Detta kan även innefatta stöd till utrustning och apparatur för ovan nämnda forskning.

I samma syfte ska fonden bedriva och stöda upplysning om den psykiatriska och psykologiska forskningens mål och medel samt om de psykiska sjukdomarnas förebyggande, symtom och behandling.

Vidare skall fonden arbeta mot stigmatisering av psykisk ohälsa och folkupplysning kring sådana frågor.

Fonden kan även initiera, stödja eller genomföra forsknings- och utvecklingsprojekt inom ovan nämnda områden.

Fondens medel skall inte användas för vård- och stöduppgifter som åligger stat, landsting och kommun”.

Fonden för Psykisk Hälsa har sitt verksamhetsområde begränsat till Sverige.

1.2 Redogör för rapporteringens avgränsningar med beaktande av t.ex. verksamhetsområde och geografi.

Föreningens verksamhetsområde omfattar inte hälso- och sjukvårdande verksamheter inom områdena psykiatri och psykologi, utan enbart insamling av pengar för att bidra till stöd för forskning inom dessa områden samt upplysning om psykisk hälsa i folkbildande syfte för att därigenom minska stigma. Detta uttrycks i stadgarna enligt §2 på följande sätt:

Fondens medel skall inte användas för vård- och stöduppgifter som åligger stat, landsting och kommun”.

Fondens verksamhet är begränsad till Sverige.

1.3 Redogör för tidsperioden som rapporteringen gäller.

Effektrapporten avser verksamhetsåret 2020. I vissa fall sker kopplingar till förändringsprocessen Nystar2 som påbörjades 2019.

2. Beskriv er förändringsteori

I denna sektion rapporteras inte resultat (det görs i sektion 3-6 nedan).

I sektion 2 kan ni välja mellan två alternativ: (1) Beskriv hela organisationens förändringsteori och belys särskilt den del som faller inom rapportens avgränsningar, eller (2) Beskriv bara den del av er förändringsteori som faller inom rapportens avgränsningar.

2.1 Beskriv problemet ni adresserar och för vilken/vilka målgrupp(er)

Styrelsens förändringsteori och de problem fonden fokuserar har i princip varit oförändrad över tid. Dessa kan läsas på fondens hemsida i tidigare rapporter till Giva Sverige samt till Svensk Insamlingskontroll www.fondenspsykiskhalsa.se/styrdokument.

I effektrapporten till Giva Sverige 2020 avseende 2019 samt i årsrapporten 2021 avseende 2020 till Svensk Insamlingskontroll skrev styrelsen följande och detta gäller fortfarande som en utgångspunkt för fondens arbete:

”Psykisk ohälsa beräknas kosta samhället omkring 200 miljarder kronor per år. Andelen forskningsmedel riktad mot forskning inom psykiatri/psykologi står inte i proportion till denna kostnad om man jämför forskningsmedel till andra större sjukdomar i förhållande till dess beräknade samhällskostnader”. Genom att fonden stödjer framförallt unga forskare inom psykiatri/psykologi är målet att fler skall fortsätta sin forskarkarriär och därigenom öka andelen forskning inom psykiatri/psykologi.

”Människor med psykisk ohälsa utsätts ofta för stigmatisering i samhället, både inom massmedia, inom samhällets välfärdsservice och de har ofta svårt att få sina grundläggande behov tillgodosedda. Genom att bidra till ökad kunskap om psykisk ohälsa i Sverige både hos allmänheten som i olika samhällsstrukturer förväntas stigmatiseringen för gruppen minska.

Bakgrund

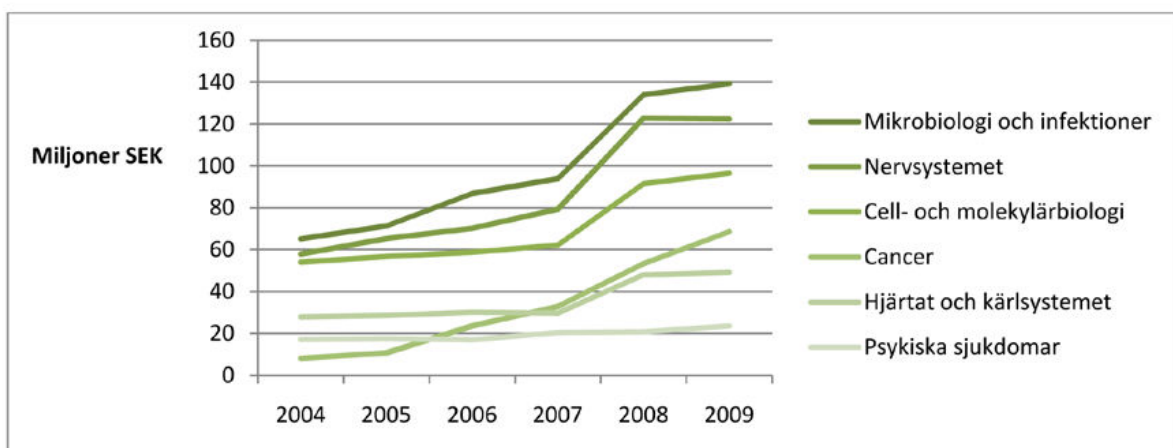
”I mars 2009 bildades en tvärvetenskaplig grupp inom Kungl. Vetenskapsakademien med uppgift att granska den psykiatriska forskningen. Ur uttalandet Reformprogram för svensk psykiatrforskning, augusti 2011 sägs bl. a följande (Utdrag ur rapporten):

Sjukdomsördan för samhället kommer till uttryck på tre sätt: a) kostnader för vård och produktionsbortfall i samband med sjukdom, b) kostnader för anhörigas vård av psykiskt sjuka, och c) individers lidande av sjukdom som sådan (funktionsnedsättning). Liksom i andra delar av denna rapport inkluderas inte demenssjukdomar.

Det internationellt mest använda måttet för funktionsnedsättning och för tidig död är DALY (Disability Adjusted Life Years). De två måtten COI (Cost Of Illness) och DALY är två olika sätt att mäta den samhälleliga sjukdomsördan. Den ena i form av produktionsbortfall och resursförbrukning och den andra i form av funktionsnedsättning och förlorade levnadsår. Båda måtten tyder på att psykiska sjukdomar svarar för 20-30 procent av den totala sjukdomsördan för alla sjukdomar.

Vetenskapsrådets anslag till psykiska sjukdomar 2004-2009 låg stabilt men med en ökning från ca 19 till 25 miljoner kronor, lägst bland alla jämförda sjukdomsgrupper.

Vetenskapsrådets anslag till medicinsk forskning för olika sjukdomsgrupper



Idag dör cirka 1500 människor på grund av suicid och människor med allvarlig psykisk sjukdom lever i snitt 15-20 år kortare än andra. På Stockholms läns landstings webb anges följande: ”Personer med schizofreni har mellan 12-15 år kortare livslängd än befolkningen i öv-

rigt. Undersökningar visar att schizofreni är den psykiatriska sjukdom som är förknippad med högst dödlighet som följd av samsjuklighet i olika kroppsliga sjukdomar”.

2.2 Redogör för vilken typ av resurser ni använder för att nå tänkta effekter

De huvudsakliga resurser fonden använder för att nå tänkta effekter är insamlade pengar, egen kompetens, en utvecklad hemsida, sociala medier och Weblösningar för information och kunskapsförmedling samt att samarbeta med andra fonder/organisationer med motsvarande mål.

Fonden för Psykisk hälsa samlar in pengar som används till att dela ut forskningsstipendier inom områdena psykiatri och psykologi till framförallt yngre forskare.

Vidare arbetar fonden med att förmedla kunskap till allmänheten om psykisk ohälsa med syfte att öka kunskap och förståelse för ohälsan och därigenom minska stigma hos både direkt och indirekt berörda samt i samhället.

Fonden, genom val av styrelseledamöter och projektledare, har succesivt skapat en organisation som nu med ett undantag uppfyller alla förutsebara krav på kompetens och erfarenhet inom alla förutsägbara verksamhetsområden. Vidare har samarbete med andra organisationer fördjupats, vad avser både verksamhet och även genom ömsesidig representation i varandras styrelse. Samarbetet med Suicid Zero är ett exempel på det senare. Denna utveckling av fonden har medfört en i olika avseende stärkt organisation.

För bedömning av ansökningar av forskningsanslag har fonden tillgång till ett vetenskapligt råd. Rådet utgörs av högt meriterade forskare inom olika specialiteter avseende psykiatri och psykologi. Dessa är förankrade på olika universitet och fördelade över landet. Information om organisation och ledning finns på Fonden för Psykisk Hälsas hemsida (www.fondenpsykiskhalsa.se/forskning).

Styrelsen har dessutom möjlighet att utse arbetsgrupper för olika delfrågor. Antal externa projektledare har varit fyra på deltid under 2020. Dessa var följande:

- Maria Larsson, områdena events, projekt och samverkan med andra parter, ordförande i arbetsgruppen samt utvecklingsarbete. Arbetet omfattar sådana insatser som ligger utöver arbetet som styrelseledamot
- Kristofer Ekström, områden webb, kommunikation och digital utveckling
- Cecilia Williams, analys av befintliga lämpliga företag, stiftelser och donatorer samt strategi för att möta dessa
- Gudrun Hållars, Ekonomi, område bokföring, kontakt med gåvogivare samt medverkan i utvecklingsarbete

2.3 Redogör för vilka aktiviteter ni genomför för att nå tänkta effekter

Till följd av pandemin har i princip alla fysiska aktiviteter och möten ställts in. Genomförda aktiviteter presenteras i styrelsens årsredovisning avseende 2020. För en djupare granskning av dessa hänvisas till fondens hemsida, www.fondenpsykiskhalsa.se/styrdokument.

2020 har därför varit ett år av undantag, då Coronapandemin förhindrat externa aktiviteter. Mycket har istället skett digitalt i form av Webinarer, ofta i samarbete med andra organisationer, politiker eller andra samhällsföreträdare. Därutöver deltar fonden i samhällsdebatten även genom att författa artiklar inom aktuella frågor inom området mm.

Fondens förändringsarbete Nystart2 påbörjades under 2019 och fortsätter under 2020-2021. Följande större satsningar har genomförts under 2020:

- Namnbyte av fonden, del av Nystart 2
- Ny logotyp, del av Nystart 2
- Utvecklat ny hemsida, del av Nystart 2
- Arbetat mer aktivt och varit synligare på Facebook. Gåvoknapp och möjlighet att starta insamlingar har beviljats av Nystart 2
- Skapat ett nytt konto med nytt namn på Instagram del av Nystart 2
- Fördjupat samarbete med Suicide Zero
- Fortsatt samarbete med 1,6 miljonerklubben
- Fortsatt samarbete med NSPH
- Påbörjat ett samarbete med Ladies Circle
- Genomförande av Webinarer
- Stöd till Poddar
- Genomförande av digitala kampanjer
- Stöd till forskning avseende 2020-2021
- Utsett mottagare av 2020 års stora fördomspris

Följande planerade satsningar har inte kunnat genomföras tfa. Coronapandemin:

- Föreläsning av Anders Hansen på Cirkus
- Deltagande i Almedalsveckan, som var inställd
- Medverka i Mental Health Run, som var inställd
- Genomföra Mental Health Evening som ersattes med ett Webinar

De fysiska eventen kräver marknadsföring av fonden vilket också bidrar till fondens synlighet och eventen ger vanligen ett positivt ekonomisk utfall. Att inte kunna genomföra dessa som fysiska events under 2020 har bl. a medfört ett avsevärt sämre ekonomiskt utfall 2020 än vad som prognostiserats.

Genom ett arv under 2019 kunde fonden fördela 800 000 kronor i forskningsanslag vid utlysningen 2019-2020. För perioden 2020-2021 har fonden beslutat att, trots minskade inkomster till följd av pandemin, åter fördela 800 000 kronor. Psykiatrifonden har fördjupat sitt samarbete med Suicide Zero, SZ. Detta har bl. a medfört att SZ skänkte 600 000 kronor till Psykiatrifonden 2019 med ändamålet att hela gåvan skall avse forskningsanslag inom området suicidprevention. För 2020-2021 har SZ skänkt 725 000 kronor till Fonden för Psykisk Hälsa med samma syfte. Antal ansökningar avseende suicidprevention uppgick till 10 och antal utdelade anslag var tre på vardera 250 000 kronor.

Fondens stora fördomspris är på 30 000 kronor. Priset, som inrättades 2009, delas ut varje år till en person/personer eller verksamhet som på ett betydande eller nyskapande sätt motverkat eller motverkar fördomar kring psykisk sjukdom, psykiska funktionsnedsättningar eller psykisk ohälsa i bredare bemärkelse.

2020 år fördomspris har tilldelats skådespelaren, filmproducenten och manusförfattaren Simon Settergren som har producerat och skrivit manus till filmen Kungen av Atlantis. Filmen handlar om hans egen uppväxt med sin pappa som har schizofreni.

2.5 Redogör för de effekter på längre sikt som ni vill åstadkomma, samt när i tid de förväntas realiseras.

Styrelsen har under 2020 antagit följande utgångspunkter för fondens arbete och aktiviteter.

Vision - Psykisk hälsa en rättighet åt alla

Fonden för psykisk hälsa vill att alla ska få ha psykisk hälsa i enlighet med WHO:s definition, vilken innebär ett tillstånd där varje individ kan förverkliga sina egna möjligheter, klara av vanliga påfrestningar, arbeta produktivt och bidra till det samhälle som hen lever i. Psykisk hälsa behöver inte vara detsamma som frånvaro av psykisk sjukdom. I enlighet med WHO:s definition och med psykisk hälsa som del av Agenda 2030 och de globala målen har Fonden för Psykisk Hälsa valt visionen: **Psykisk hälsa en rättighet åt alla**

Mål – Förebygga sjukdom, öka livskvalitet och rädda liv

Fonden för psykisk hälsa har som mål att färre ska drabbas och att människor med psykisk sjukdom eller funktionsnedsättning får ha en god livskvalitet, uppfylla sina livsmål och leva ett liv som inte förkortas av psykisk ohälsa.

Mission 2020 - Mer forskning, ökad öppenhet och samhällspåverkan

Vi vill bidra till psykisk hälsa genom:

Mer forskning

Vi vill öka forskningsanslagen så att bättre, förebyggande och behandlande metoder lyfts fram för att förebygga psykisk sjukdom, öka livskvalitet och rädda liv.

Ökad öppenhet

Med folkbildande kunskapsspridning om psykisk ohälsa och psykiska sjukdomar ökar medvetenheten och förståelsen i samhället för dessa vanliga tillstånd. En ökad öppenhet bland allmänheten förebygger psykisk sjukdom, ökar livskvaliteten och räddar liv.

Samhällspåverkan

Deltagande i samhällsdebatten för att lyfta betydelsen av att forskning och beprövad erfarenhet alltid skall ligga till grund för beslut om satsningar och åtgärder för psykisk hälsa.

Forskningsmål

Inom forskningen är målet att andelen anslag till forskning inom psykiatri och psykologi i Sverige bättre skall motsvara samhällskostnaden för psykisk ohälsa i relation till andra sjukdomsgrupper. Detta är en långsiktig process och där fonden för Psykisk Hälsa är en liten aktör.

Fondens eget mål är att kunna öka antal forskningsansökningar och anslag som kan delas ut. Detta är en successiv process och sker analogt med hur fondens ekonomi utvecklas.

Minskad stigma

Ett långsiktigt mål för fonden är att man inom fem år kan prata om psykisk sjukdom och ohälsa samt att möta dessa människor i olika sammanhang och miljöer med samma frånvaro av stigma som idag gäller för patienter med cancersjukdom jämfört med för tio år sedan.

De Pressetiska reglerna, som vilar på tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen är tumregler och inte lagregler. I vårt syfte är punkt 10 i de Pressetiska reglerna grundläggande för att skydda den enskildes personliga integritet. I den uppräkningspunkten i punkt 10 saknas gruppen *personer med psykiskt sjukdom*. För att ändra den massmediala integritetskränkande beskrivningen av människor med psykisk ohälsa krävs en förändring av de pressetiska reglerna genom att punkt 10 kompletteras med denna grupp.

Samlad bedömning av måluppfyllelse

Detta är en process som bedöms utvecklas successivt och för alla tre går inte att ange en specifik tid när dessa har uppfyllts. Fondens är en liten organisation i detta sammanhang och har därför valt att samarbeta med andra organisationer med liknande syfte.

3. Rapportera resurser

3.1 Ange organisationens totala verksamhetskostnader för tidsperioden angiven i 1.3 (utan beaktande av effektrapportens angivna avgränsningar i 1.2)

Tabell 1. Verksamhetens kostnader 2020 fördelat på syfte

Verksamhetsår	Ändamålskostnad	Insamlingskostnad	Administrativa kostnader	Summa insamlings- och adm kostnader	Summa
2020	2 451 813	449 771	173 584	(623 355)	3 075 168

3.2 Redogör för den del av organisationens verksamhetskostnader som faller inom effektrapportens angivna avgränsningar (samma som 3.1 om inga avgränsningar gjorts i 1.2)

Organisationens verksamhetskostnader är detsamma som gäller i avsnitt 3.1

I sektion 4-7 ska ni endast inkludera resultat och information som gäller för effektrapportens angivna avgränsningar.

4. Rapportera prestationer

4.1 Redogör för prestationer

I detta avsnitt redovisas de viktigaste prestationer som genomförts under 2020. Detta är i huvudsak en upprepning och en sammanfattning av vad som presenteras i styrelsens årsredovisning avseende 2020. www.fondenpsykiskhalsa.se/styrdokument. Texten är i vissa fall en upprepning, ett referat eller en vidareutveckling av redovisningen.

Fondens inre arbete, bättre synlighet och digitala former för insamling

Ett omfattande arbete med fondens inre arbete skett under året. Bl. a har följande utveckling skett under 2020 och som är en del av Nystart2.

- Namnbyte av fonden samt ny logotyp
- Utvecklat en ny hemsida
- Ansökt och fått beviljat gåvoknapp och möjlighet att starta insamlingar på Facebook
- Skapat ett nytt konto med nytt namn på Instagram

Namnbyte av fonden samt ny logotype

Fonden påbörjade processen Nystart1 år 2014. En fortsatt process Nystart2 påbörjades 2019, fortsatte under 2020 och pågår 2021.

Fondens tidigare namn PSYKIATRIFONDEN ger en inriktning mot psykiatrisk vård som profession/verksamhet, medan fondens inriktning är betydligt bredare med fokus på psykisk hälsa. Detta inkluderar även psykiatrisk och psykologisk vård och behandling. Därför beslutade årsmötet att 2020 att ändra namnet till Fonden för **Psykisk Hälsa**.

Av samma orsak bytte fonden sin logotyp och registrerade detta på Patent och Registreringsverket, PRV.

Utveckling av ny hemsida och digitala verktyg

En utveckling av fondens digitala verktyg påbörjades och genomfördes under 2020. De viktigaste var följande:

- Utvecklat ny hemsida
- Ansökt och fått beviljat gåvoknapp och möjlighet att starta insamlingar på Facebook
- Skapat ett nytt konto med nytt namn på Instagram

Styrelsen anlidade ett företag med uppdrag att utveckla en helt ny hemsida för fonden. Arbetet pågick under en stor del av året. Nya hemsidan är utvecklad i en ny plattform med ett modernare gränssnitt för en enklare navigering och bättre användarupplevelse. Hemsidan är också bättre anpassad för mobilskärm vilket inte var optimalt på tidigare webbplats. Den nya hemsidan ska kommunicera tydligare vad fonden är, vad fonden gör och vad insamlade medel bidrar till. Ett område som alltid kan förbättras.

Vi har också gjort det enklare att ge gåvor genom digitala betalösningar direkt på hemsidan. Ett fortsatt strategiskt arbete kommer ske under 2021 med att öka fondens synlighet på webben och i sociala medier. Digitala möjligheter att ge gåvor kommer också utvärderas och optimeras med ett användarcentrerat fokus.

Under året har fonden ansökt om och blivit beviljade en gåvoknapp på fondens Facebook-sida. Det innebär att privatpersoner kan både ge gåvor och starta egna insamlingar i fondens namn på Facebook. Arbetet påbörjades under våren 2020, men eftersom handläggningsprocessen blev kraftigt utdragen och försenad, minskade möjligheten att starta insamlingar under större delen av 2020. I samband med att gåvoknappen godkändes på Facebook kunde fonden även skapa ett nytt Instagram-konto som ska utvecklas vidare. Mindre tester i form av digitala kampanjer genomfördes i slutet av 2020. Under 2021 kommer ett strategiskt arbete påbörjas med insamlingar i sociala medier.

Genom förseningar i utvecklingsarbetet blev fondens lansering, informationsförmedling samt kampanjer i de nya digitala medierna försenade. Först under slutet på 2020 kunde dessa digitala medel användas av fonden.

Utvecklat samarbetet med andra organisationer

Fonden har fördjupat såväl tidigare samarbete med organisationer och även initierat samarbete med nya sådana. De viktigaste är följande:

- Fördjupat samarbete med Suicide Zero
- Fortsatt samarbete med 1,6 miljonerklubben
- Fortsatt samarbete med NSPH
- Påbörjat ett samarbete med Ladies Circle

Fördjupat samarbete med Suicide Zero

”Varje år tar cirka 1 500 personer sina liv i Sverige, en nivå som i stort sett varit oförändrad de senaste tio åren. Själv mord har länge betraktats som ett delsymptom på psykisk sjukdom och fortsätter att vara ett underprioriterat område, tillsammans med den psykiatriska vården och insatser mot psykisk ohälsa i stort” (Årsredovisningen 2020).

Ett fördjupat samarbete med Suicide Zero, SZ, påbörjades under 2019. Då överförde SZ 600 000 kronor till fonden med syfte att Fonden för **Psykisk Hälsa** skulle bereda och fördela dessa som forskningsmedel inom området suicidprevention. Bedömning av ansökningarna gjordes av fondens vetenskapliga råd. För utdelningen 2020-2021 har SZ överfört 725 000 kronor till fonden och som vetenskapliga rådet har bedömt och styrelsen fördelat.

I styrelsen för Fonden för Psykisk Hälsa ingår en ledamot som är verksam inom SZ. Dessutom ingick en suicidforskare i vår fonds styrelse under 2020 och en representant från vår styrelse ingår som styrelseledamot i SZ och även i dess expertråd. Fondens ordförande har upprätthållit båda dessa roller.

Fortsatt samarbete med 1,6 miljonerklubben

Fondens samarbete med 1,6 miljonerklubben var planerad till att i första hand avse aktiviteterna i Almedalsveckan samt Mental Health Evening och några seminarier. Till följd av Coronapandemin ställdes dessa former av fysiska aktiviteter in. Istället har samarbetet under 2020 utvecklats vad avser planering och genomförande av webinarer. Mer om detta senare.

Fortsatt samarbete med NSPH

Fonden för Psykisk Hälsa har haft ett långvarigt samarbete med Nationell Samling För Psykisk Hälsa, NSPH. Detta har bl. a skett genom att dess ordförande även ingår i fondens styrelse och upprätthåller posten som fondens sekreterare.

Påbörjat ett Ladies Circle, LC

Under 2020 valde Ladies Circle, LC, att under 2020 - 2022 ha Fonden för **Psykisk Hälsa** som nationellt Charityprojekt.

LC är en rikstäckande ideell organisation för kvinnor under 45 år som arbetar med att skapa nätverk och bidra till välgörenhet av olika slag. Medlemsantalet uppgår till drygt 1 700 fördelat runt om i landet. LC samlar bl. a in pengar via olika events som sedan skänks till en välgörenhetsorganisation. Ett sådant samarbete sker under två år, varefter man byter till annan organisation. LC har beslutat att för kommande två år, 2020-06 till 2022-06 samarbeta med Fonden för **Psykisk Hälsa** och att skänka insamlade medel till fonden. Genom detta samarbete hjälper LC till att sprida kunskap om fonden i landet.

Fonden möter upp deras engagemang med föreläsningar i de olika distrikten och har under året skänkt böcker och tidigare tidningar från MHE.

Kunskapsutveckling, kunskapsförmedling och information

Följande aktiviteter har skett med syfte att stödja utvecklings av och förmedla kunskap till allmänheten om Psykisk hälsa:

- Genomförande av Webinarer
- Stöd till Poddar
- Genomförande av digitala kampanjer
- Stöd till forskning 2020-2021
- Utsett mottagare av 2020 års stora fördomspris

Genomförande av Webinarer

Coronapandemin har förhindrat fysiska events eller möten. Istället har fonden i samarbete med andra organisationer, framförallt med 1,6 miljonerklubben, genomfört Webinarer, till stor del med anknytning till pandemins effekter på vår psykiska hälsa. Fem Webinarer har genomförts och dessa var följande:

- 4 maj, Hur hanterar vi vår oro och hur kan vi må bra. Antal deltagare var 1 517 samt visningar i repris.
- 30 juni, Ett skyddsnät med täta maskor,
- 1 juli, Psykisk hälsa för barn och unga.
- 12 oktober, Tillsammans mot depression i pandemins tid. Antalet deltagare var 760 samt visningar i repris.
- 23 november, Hur kan vi stärka vår psykiska hälsa under och efter covid-19? Antal deltagare var 1 613 samt visningar i repris.

Stöd till Poddar

Sedan hösten 2020 är Fonden för **Psykisk Hälsa** med och sponsrar Inferno Podcast som drivs av Ullakarin Nyberg, psykiater, suicidforskare och under 2020 vice ordförande i Fonden för Psykisk Hälsa.

I varje avsnitt mötte Ullakarin en gäst som delade med sig av sin historia av psykisk ohälsa och tillsammans försökte de förstå vad som hände och hur vägen ur mörkret såg ut. Inferno Podcast vill bryta tystnaden och skammen kring självmord och psykisk ohälsa och visa att vem som helst kan drabbas.

Genomförande av digitala kampanjer

Fonden har under 2020 genomfört två kampanjer. Dess var följande:

- Insamlingsmånad 10 september- 10 oktober
- Decemberkampanjen

Insamlingsmånad 10 september- 10 oktober

På World Suicide Prevention Day den 10 september sker aktiviteter runt om i världen för att skapa ett globalt engagemang och öka medvetandet om att självmord kan förhindras. World Suicide Prevention Day har sedan 2003 arrangerats av International Association for Suicide Prevention (IASP) med stöd från WHO. World Mental Health Day infaller den 10 oktober. I samband med den dagen startade fonden en insamlingsmånad, 10 september - 10 oktober, med syfte att samla in pengar till forskningen för psykisk hälsa.

Decemberkampanjen

För personer som lever med psykisk sjukdom eller funktionsnedsättning kan julen vara extra påfrestande, inte minst under rådande pandemi, som har bidragit till ökad isolering och ensamhet för många.

En större satsning gjordes i december via Facebook genom annonsering. Nya annonser hade skapats som ett bildspel och som kopplades vidare till hemsidan. Syftet med decemberkampanjen var att samla in pengar till forskning. Fondens mål är att färre ska drabbas och att människor som lever med psykisk sjukdom eller funktionsnedsättning ska ha en god livskvalitet, kunna uppfylla sina livsmål och leva ett liv som inte förkortas på grund av psykisk sjukdom eller psykisk ohälsa. Det andra syftet var att stärka fondens varumärke och att öka fondens synlighet.

Annonseringen via Facebook försenades då möjligheten att skänka gåvor via en ”gåvoknapp” inte var godkänd vid tillfället för kampanjen. Kampanjen utvärderades efter en vecka avseende influtna gåvor. Dessa var begränsade varefter kampanjen avslutades. ”Gåvoknappen” godkändes i slutet av december. Den genererade nästan omedelbart insamlingar sista veckorna i december. Erfarenheter från kampanjen och visst material används under 2021.

Stöd till forskning avseende 2020-2021

Fonden för **Psykisk Hälsa** delar årligen ut forskningsmedel till i första hand till gruppen Unga forskare eller forskare i början på sin forskarkarriär. Valet av denna målgrupp syftar till att på sikt öka antalet forskare inom psykiatri och psykologi. De enskilda anslagen har ökat stegvis under flera år och låg 2018 på 60 000 kronor vardera med totalt belopp på 360 000 kronor.

Genom ett arv under 2019 kunde fonden fördela 800 000 kronor till denna målgrupp vid utlysningen 2019-2020. För perioden 2020-2021 har fonden beslutat att, trots minskade inkomster till följd av pandemin, åter fördela 800 000 kronor.

Fonden för **Psykisk Hälsa** har fördjupat sitt samarbete med Suicide Zero, SZ. Detta har bl. a medfört att SZ skänkte 600 000 kronor till fonden 2019 med ändamålet att hela gåvan skall avse forskningsanslag inom området suicidprevention. SZ hedrar den nyligen avlidne professor emeritus Jan Beskow genom att tillägna hans minne sitt forskningsanslag 2020 till hans minne. SZ donerade år 2020 5% av sina intäkter till Fonden för **Psykisk Hälsa**, vilket 2020 uppgick till 725 000 kronor.

Fonden utsåg för flera år sedan ett vetenskapligt råd. Det vetenskapliga rådet bedömer samtliga ansökningar utifrån följande fem kriterier:

Bedömningskriterier (Ranking)

1. **Relevans:** Projektet skall kunna utveckla fältet och vara inom psykiatri/psykologi. (1-5p)
2. **Kvalitet:** Studien skall vara väl definierad och förträfflig. (1-5p)
3. **Resultat:** Resultatet skall utgöra en del av någon form av doktorsavhandling, forskningsrapport, informationskampanj, vetenskaplig publikation etc. (1-5p)
4. **Förträfflighet:** Sökandes meritering. (1-5p)
5. **Genomförbarhet** av projektet. (1-5p)

Styrelsen beslutade att för 2020-2021 dela ut åtta stipendier om 100 000 kronor vardera till gruppen Unga forskare. Dessa och deras respektive forskningstitel är följande:

Mia Asplund, psykolog, Karolinska Institutet. *Vägledad internetförmiddlad KBT för trichotillomani och dermatillomani- en randomiserad kontrollerad studie.*

Hanna Edberg, läkare, Karolinska Institutet. *Intellectual disability in a forensic psychiatric setting.*

Michael Ioannou, läkare, Göteborgs Universitet. *Dopamin-stabiliseraren OSU6162: Fas-II studier vid unipolär och bipolär depression.*

Johan Lundin Kleberg, psykolog, Karolinska Institutet. *Reward processing in adolescent depression – towards novel markers for treatment change and diagnosis.*

Jonas Svensson, läkare, Karolinska Institutet. *An in vivo PET study of the serotonin transporter – longitudinally in patients with depression and in relation to the serotonin 1B receptor in healthy individuals*

Martina Svensson, biomedicin, Lunds Universitet. *Physical activity as prevention for mental illness: predictiv factors of efficiency*

Ämma Tangen, psykolog, Karolinska Institutet. *Finns det ett samband mellan serotonintransportören 5-HTT samt serotoninreceptorn 5-HT1B och kognitiv förmåga vid depression?*

Filip Ventorp, läkare, Lunds Universitet. *Dopaminreceptor D3 och det Mesokortikolimbiska Systemets Roll i Anhedoni och Affektiva Syndrom.*

Styrelsen beslutade att dela ut tre stipendier om 250 000 kronor vardera till gruppen Suicidprevention. Stipendiaterna och deras forskningstitlar är följande:

Cécilie Grudet, läkarstud, Lunds Universitet. *'Vitamin D's relation to inflammation and suicidal behavior'.*

Magnus Nilsson, psykolog, Lunds Universitet. *Kognitiva funktioner, självkritik och attityder vid självskadebeteende.*

Ada Trepçi, farmaceut, Karolinska Institutet. *Identification of suicide patients using a soluble biomarker.*

Utsett mottagare av 2020 års stora fördomspris

Fonden för **Psykisk Hälsa** arbetar aktivt för att motverka fördomar och stigma avseende psykisk ohälsa. Ett exempel på det är fondens stora fördomspris på 30 000 kronor. Priset, som inrättades 2009, delas ut varje år till en person/personer eller verksamhet som på ett betydande eller nyskapande sätt motverkat eller motverkar fördomar kring psykisk sjukdom, psykiska funktionsnedsättningar eller psykisk ohälsa i bredare bemärkelse.

2020 års fördomspris tilldelades skådespelaren, filmproducenten och manusförfattaren Simon Settergren som har producerat och skrivit manus till filmen *Kungen av Atlantis*. Filmen handlar om hans egen uppväxt med sin pappa som har schizofreni.

Juryns motivering: *”För att han på ett varmt, engagerande och trovärdigt sätt lyfter fram både svårigheter och glädjeämnen i att leva med en närstående som lider av svår psykisk sjukdom. Genom film och föreläsningar belyser han vikten av ökad vidsynthet mellan alla människor, både de som lever i och utanför rådande normer.”*

Ej genomförda satsningar under 2020

Följande planerade satsningar har inte kunnat genomföras tfa. Coronapandemin:

- Föreläsning av Anders Hansen på Cirkus
- Deltagande i Almedalsveckan, som var inställd
- Genomföra Mental Health Evening, som ersattes med ett Webinar

6. Utvärdera hur det gick

6.1 Utvärdera prestationer i förhållande till använda resurser, tidigare resultat, andras resultat och/eller satta mål

Styrelsen har under 2021 lämnat en effektrapport i årsredovisningen avseende 2020 till Svensk Insamlingskontroll samt ytterligare en till Giva Sverige i september 2020 avseende 2019. Rapporterna finns redovisade på fondens hemsida, (www.fondenpsykiskhalsa.se/styrdokument). Den huvudsakliga redovisningen i detta kapitel överensstämmer med dem som gavs i de två rapporterna och uppdaterade här där så är möjligt.

Fondens insamlade resurser under 2020

I årsrapporten avseende 2020 skrev styrelsen bl. a följande:

”Verksamhetsåret 2020 har varit starkt påverkad av Coronapandemin. Den har medfört att samtliga planerade fysiska events, seminarier och möten inte har kunnat genomföras. Alternativa sådana har måst genomföras i form av digitala möten, Webinarer, Poddar och kampanjer i digitala former samt annonser och artiklar. Detta har medfört att sponsorbidrag och insamlingar som normalt sker i samband med fysiska events, egna eller i samarbete med stödjande organisationer, inte kunnat ske i de former som förutsatts.

Gåvorna från enskilda har ökat med ca 60 000 jämfört med 2019 till ca 170 000 kronor och kan förklaras genom fondens ökade synlighet i framförallt digitala medier.

Minnesgåvorna har ökat med ca 100 000 kronor. Detta beror till stor sannolikhet på att fonden varit synlig genom annonsering på DN:s familjesida under 2020. Denna satsning har utökats genom att motsvarande satsning görs under 2021 samt på försök i Dalademokraten och i två norrlandstidningar.

Fyra planerade events kunde inte genomföras under året. Dessa var en offentlig föreläsning av Anders Hansen, Almedalsveckan, medverkan i Mental Health Run samt Mental Health Evening. De samlade intäkterna från dessa events beräknades till ca 400 000 – 500 000 kronor. Dessa uteblev och istället uppkom en kostnad för marknadsföring om 37 031 kronor.

Tabell 2. Verksamhetens rörelseresultat 2020 jämfört med 2018 och 2019

	Resultat 2018	Resultat 2019	Budget 2020	Resultat 2020	Avvikelse mot kalkyl
Rörelseresultat					
<i>Summa verksamhetsintäkter</i>	1 744 720	4 971 477	3 390 000	1 465 268	-1 924 732
<i>Summa verksamhetskostnader</i>	912 013	2 984 703	4 185 000	3 075 168	1 109 832
<i>Rörelseresultat exkl. finansiella intäkter och kostnader</i>	832 708	1 986 774	-795 000	-1 609 900	-814 900
<i>Summa resultat från finansiella poster</i>	3 558	-1 573		-294	294
<i>Resultat efter finansiella poster</i>	836 266	1 985 201	-795 000	-1 610 195	-815 194

Tabell 3. Procentuell fördelning av kostnader på syfte 2017-2020

	Resultat 2017	Resultat 2018	Resultat 2019	Resultat 2020
Ändamålskostnadernas andel av insamlade medel	76,9%	74,5 %	53,9% [⌘]	167,3%
Insamling-/Administrativa kostnaders andel	25,0%	19,6 %	6,1%	42,5%
Insamlingskostnader/Medel från allmänheten	34,0%	17,7 %	13,3%	86,1%

Den samlade ekonomiska effekten av Coronapandemin, framförallt minskade intäkter, blev ett större underskott 2020, 1 609 900 kronor, en försämring med 814 900 kronor mot planerat underskott relaterat till Nystar2 om 795 000 kronor.

Utvärdering i förhållande till fondens mål

Fonden för Psykisk Hälsa uppdaterade sina mål i augusti 2018. De uttrycktes i form av strategiska långsiktiga mål respektive verksamhetsmål. Under 2020 antog styrelsen nya inriktningsmål uttryckt som *Vision, Mål och Mission*. Dessa finns redovisade på hemsidan, i inledningen av årsredovisningen samt i effektrapporten avseende 2020. Detta innebär inte att styrelsen lämnade tidigare mål från 2018. Relevanta delar av dessa återkopplas till utvärderingen av uppnådda effektmål 2020.

Uppnådda effektmål skall ytterst ställas mot fondens uppdrag enligt stadgarna.

Vision - Psykisk hälsa en rättighet åt alla

Fonden för psykisk hälsa vill att alla ska få ha psykisk hälsa i enlighet med WHO:s definition, vilken innebär ett tillstånd där varje individ kan förverkliga sina egna möjligheter, klara av vanliga påfrestningar, arbeta produktivt och bidra till det samhälle som hen lever i. Psykisk

hälsa behöver inte vara detsamma som frånvaro av psykisk sjukdom. I enlighet med WHO:s definition och med psykisk hälsa som del av Agenda 2030 och de globala målen har Fonden för Psykisk Hälsa valt visionen: **Psykisk hälsa en rättighet åt alla**

Uppnådda effekter, kommentar

Detta är en vision och uppnådda effekter är således svårt att utvärdera enbart utifrån Fondens för **Psykisk Hälsa** arbete. Samhällets hela trygghetssystem fördelar ansvaret för insatser till den enskilde på olika myndigheter och verksamheter. Det sker genom olika lagar. Därutöver påverkas den psykiska hälsan av händelser i samhället, där effekterna av pandemin är en sådan. Den ekonomiska utvecklingen i samhället och fördelning av resurser sker i den politiska processen och kan ha såväl direkt som indirekt betydelse för den psykiska hälsans utveckling både på individnivå och på samhällsnivå.

Resultat av Fonden för **Psykisk Hälsa**s arbete är svårt att mäta mellan enskilda år, utan skall ses som en process under lång tid. Dessutom är fonden en bland flera som arbetar inom området och det är svårt att utläsa utvecklingen av psykisk hälsa på nationell nivå enbart till vår fonds arbete. Önskvärd utveckling förväntas ske på samhällsnivå bland allmänheten och genom förändringar i olika strukturer i samhället.

Flera organisationer arbetar inom samma målområde, psykiatri/psykisk hälsa. Exempel på sådana är Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa, NSPH, Suicide Zero, Hjärnfonden m fl. Eftersom Fonden för **Psykisk Hälsa** är en liten aktör med begränsade resurser i ett nationellt perspektiv är det svårt att utläsa effekterna relaterade exklusivt till fondens insatser. Fonden arbetar därför med insatser som skapar indirekta effekter ofta i samarbete med andra organisationer. Detta sker bl. a genom att på olika sätt medverka till att öka kunskapen om psykisk hälsa/ohälsa i samhället, t. ex att informera om forskningsrön och förmedla nya kunskaper, stödja forskare och delta i samhällsdebatten.

I årsredovisningen avseende 2019 skrev styrelse följande: ”Det är inte möjligt att utan en fördjupad studie presentera hur människor med psykisk ohälsa upplever sin situation och förändring över tid exklusivt till Fondens för Psykisk Hälsa (tidigare Psykiatrifonden) arbete. Styrelsen bedömer att den informationsverksamhet som fonden bedriver bidrar till ökad kunskap hos befolkningen och även i berörda myndigheter. Ökad kunskap förväntas leda till positiv utveckling av samhällets insatser. En effektindikator som kan tyda på ökat intresse för ny kunskap och fondens arbete är den positiva utveckling av minnesgåvorna som skett de senaste åren och det stora intresset som Webinarerna medförde.

Utveckling av fondens satsning på forskning

I 2018 års målformulering skrev styrelsen följande:

”Att samhällets resurser för forskning och övrig kunskapsutveckling inom det psykiatriska och psykologiska området skall öka så att det bättre relateras till sjukdomsburda/ samhällskostnad än idag”

”Att genom stöttande av unga forskare öka antalet forskningsaktiva inom området psykisk hälsa och därigenom öka tilldelning från andra källor såsom Vetenskapsrådet, ALF, Hjärnfonden m fl.”

”Att inom tre år, 2021, kunna dela ut 2,0 miljoner kronor i forskningsmedel och att ändamålskostnaderna totalt uppgår till 3,0 miljoner kronor”.

En förutsättning för att Fonden för **Psykisk Hälsa** skall kunna utveckla arbetet med stöd till forskare är, förutom ökade resurser, att beredningsprocessen av ansökningarna håller hög kvalitet. Vidare har fonden valt att satsa på unga forskare eller forskare i början av sin forskningskarriär med syftet att dessa skall fortsätta sin forskning. Först då kommer fonden att bli en viktig aktör i arbetet att öka forskning inom psykiatri/psykologi.

Den höga kvalitet i beredning av och beslut om forskningsmedel har medfört att Suicide Zero, SZ, samarbetar med fonden inom i forskningsstödet genom att SZ under två år har överfört sina forskningsmedel till fonden för utlysning, bedömning av vetenskapliga rådet samt styrelsens beslut om fördelning.

En indikator på hur fonden för Psykisk Hälsa har lyckats med satsning på att stödja forskare inom psykiatri/psykologi är därför att följa antalet sökande, utdelade forskningsbidrag samt den totala summan som delas ut.

Antalet ansökande, antal utdelade stipendier och utdelade belopp har ökat tydligt de senaste åren. Över tid har dessa utvecklats på följande sätt.

	Sökande	Utdelade	Utdelat totalt
2020-2021	60	11	1 525 000
(varav <i>Suicidprevention</i>)	(10)	(3)	(725 000)
2019-2020	62	15	2 100 000
(varav <i>Bipolär sjukdom</i>)	(7)	(3)	(700 000)
(varav <i>Suicidprevention</i>)	(12)	(4)	(600 000)
2018-2019	15	6	360 000
2017-2018	10	6	300 000
2016-2017	11	8	400 000
2015-2016	15	5	300 000
2014-2015	13	5	100 000

Såväl ökningen av antal ansökningar som dessa externa tillskott av forskningsmedel tolkar styrelsen som att fondens arbete med stöd till forskning är av god kvalitet och ger effekt.

Vidare uppnådde fonden målet att kunna dela ut 2 100 000 kronor avseende 2019-2020 inkl. ett arv som destinerats till forskning inom Bipolär sjukdom och anvisade pengar från Suicide Zero inom Suicidprevention. För perioden 2020-2021 kunde fonden dela ut 1 525 000 kronor i forskningsmedel inkl. anvisade medel från SZ. Effekterna från Coronapandemin begränsade inflödet av gåvor och donationer till fonden 2020 och därigenom även möjligheten att öka utdelning av forskningsmedel till gruppen Unga forskare.

Såväl ökningen av antal ansökningar som dessa externa tillskott av forskningsmedel tolkar styrelsen som att fondens arbete med stöd till forskning är av god kvalitet och ger effekt.

Andel forskningsmedel på området Psykisk hälsa på nationell nivå

I effektrapporten avseende 2019 och i årsredovisningen avseende 2020 skrev fonden bl.a följande:

”Forskningsresurserna beträffande psykiska sjukdomar uppgår till relativt små belopp i Sverige. Anslagen från en av de största offentliga forskningsfinansiärerna för medicinsk forsk-

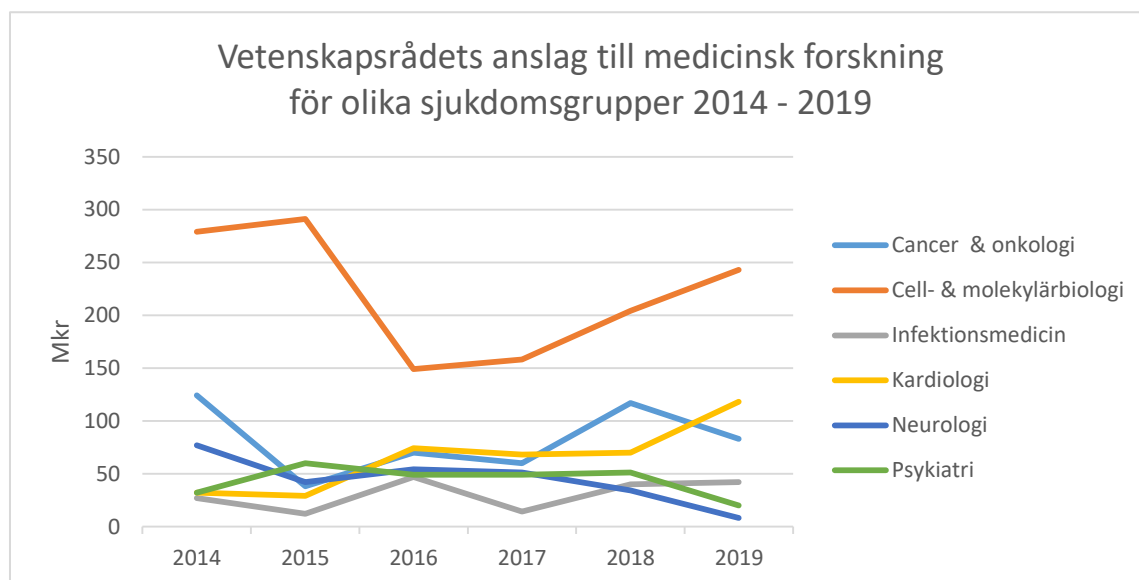
ning i Sverige, Vetenskapsrådet, utgjorde knappt 3 procent av rådets totala anslag till medicinsk forskning – en minskad andel från drygt 4 procent sedan 2004”.

”Det visar sig att forskningsanslagen inte uppgår till mer än 0,1–0,2 procent av sjukdomarnas samhällsekonomiska kostnader (COI). Detta kan jämföras exempelvis med forskningsanslagen till cancerforskning, som uppgår till drygt 2 procent av de samhällsekonomiska kostnaderna för cancersjukdomar, dvs. cirka tio gånger så mycket i förhållande till kostnaderna på respektive område”.

”I jämförelse med andra sjukdomsgrupper, utgör andelen forskningsmedel avseende psykiatri och psykologi i förhållande till samhällskostnaden avsevärt lägre än för andra sjukdomsområden”.

”Samhällskostnaden för psykisk ohälsa kan enligt WHO beräknas till 5 procent av BNP. Detta beräknas till ca 200 miljarder kronor för Sverige”.

Vetenskapsrådet gjorde en uppföljande redovisning av Vetenskapsrådets anslag till forskning för olika sjukdomsgrupper under perioden 2014-2019. Forskningsanslagen avseende psykiatri låg under perioden på samma låga nivå som redovisningen 2004-2009 visade.



Forskningsanslagen till psykiatri ökade under perioden 2014-2018 till ca 50 miljoner kronor, men minskade under 2019 till ca 25 miljoner kronor, samma omfattning som i den tidigare mätningen.

År 2009 uppgick anslagen från Vetenskapsrådet till psykiatri till ca 25 miljoner kronor. Motsvarande belopp 2019 var beloppet åter ca 25 miljoner kronor enbart marginellt högre än för neurologi. Med hänsyn till förändrat penningvärde är detta avsevärt lägre än 2009. Utvecklingen av forskningsanslagen inom psykiatri från Vetenskapsrådet har således minskat räknat i fast penningvärde.

6.3 Utifrån periodens resultat, dela lärdomar och vad ni avser göra för att upprätthålla och förbättra resultatet i framtiden

Fonden för **Psykisk Hälsa** är en relativt liten organisation, men med hög samlad kompetens i styrelsen och genom att för vissa uppgifter anlita extern kompetens. Ytterligare kompetenser erhålls via samverkan med andra. Fonden har en begränsad ekonomi. Detta innebär att fasta kostnader och reglerade uppgifter tar en relativt stor del av resurserna och begränsar de ändamålsinriktade insatserna.

Fondens uppdrag och mål är väl genomtänkta och formulerade, men har svårighet att förmedla detta och att synas i bruset bland andra fonder samt att vi saknar ett enkelt och tydligt budskap.

Den största delen av inkomsterna utgörs främst av minnesgåvor och högtidsgåvor samt till viss del av sponsorgåvor. Ett mål är att öka antal arv, som bör uppgå till 70-80 procent av fondens inkomster. Arv hör idag till undantag. Att skapa allianser med ett större företag som kan gå in som stödjande organisation är ett mål, men är få idag.

För att öka inkomsterna och möjliggöra fler och större insatser inom fondens verksamhet har fonden genomgått och genomgår en förändring i grunden, Nystart2. Detta har kunnat ske genom att fonden erhöll ett större arv under 2019. Styrelsen valde att påbörja denna utveckling genom en särskild satsning som kan finansiera ur dessa medel. Bl a har styrelsen anställt projektledare på deltid med specifika kompetenser. Följande har genomförts eller pågår:

- Ny och mera lättnavigerad hemsida 2020
- Utvecklat innehållet på hemsidan 2020-2021
- Utvecklat gåvoknapp på sociala medier 2020
- Breddar styrelsens kompetensprofil
- Breddar annonsering till flera och riktade målgrupper
- Öka fondens synlighet och förmedla ett tydligt budskap

Ny och mera lättnavigerad hemsida 2020

Under 2020 utvecklades en ny och mera lättmanövrerad hemsida. Arbetet med hemsidan tog längre tid än planerat, vilket fick till följd att fonden kom ut sent under året med bl. a kampanjer via hemsidan. Detta har också begränsat intäkter 2020 som är relaterade till dessa. Under 2021 bedöms intäkter öka genom bättre och fullt ut fungerande hemsida.

Utvecklat innehållet på hemsidan 2020-2021

Den gamla hemsidan underhölls och uppdaterades på fritiden av en styrelseledamot. Genom ny hemsida och professionalisering av dess underhåll och genom kontinuerlig uppdatering, har styrelsen successivt kunnat förbättra sin kommunikation med läsarna, t ex med kampanjer, nyheter, utlysning av forskningsmedel mm. Samarbete med andra fonder sker dessutom numera bl. a genom länkning till deras hemsidor och ömsesidigt dem till vår hemsida.

Hemsidan har blivit en viktig kommunikationsväg för styrelsen och detta kommer att vidareutvecklas. Vi använder ett externt företag för vissa omarbetningar mm, vilket tar tid och är mindre smidigt. Hemsidan kommer i framtiden att skötas helt av egen projektledare. Under 2021 bedöms hemsidan vara helt klar.

Utvecklat gåvoknapp på sociala medier 2020

Vi har utvecklat gåvoknapp på sociala medier. Man kan numera skänka pengar via gåvoknappen och även starta insamlingar. Genom otydliga krav från hemsidornas regelverk har utvecklingen av dessa tagit i princip hela 2020. Några inkomster vid sådana gåvor uteblev därför i princip under 2020.

En gemensam kunskap från dessa tre förändringsprocesser är att större förändringsprocesser kräver omfattande förberedande analysarbete och kravspecifikationer innan och i samband med externa upphandlingar och uppföljning under processen.

Breddar styrelsens kompetensprofil

Fonden saknar större donationer från företag och även i övrigt stödjande större företag eller stiftelser. Sådana är grundläggande för att fonden skall kunna växa ekonomiskt och i sin verksamhet. Styrelsen har därför målet att komplettera sin kompetensprofil med en ledamot som har stort nätverk bland större företag eller stiftelser och kan upprätta samverkan med dessa.

Årsmötet 2021 gav styrelsen i uppdrag att som fyllnadsval välja en eller två ytterligare ledamöter.

Breddar annonsering till flera målgrupper

Gåvor till följd av annonsering ger begränsade inkomst. Dessa är framförallt via minnesgåvor. Särskild satsning på familjesidorna har skett under 2019-2020, vilket ger en mera regelbunden inkomst och dessa har ökat. Gåvor till följd av annonsering i bilagor till större tidningar har i princip uteblivit.

Styrelsen undersöker nu samarbete med tidningar som har läsare i en målgrupp som bedöms ha de egenskaper och förutsättningar som bidrar till deras vilja och förmåga att ge gåvor eller upprätta testamenten till fondens fördel.

Öka fondens synlighet och förmedla ett tydligt budskap

Fonden för **Psykisk Hälsa** marknadsför sig bland många andra insamlingsfonder och organisationer både inom liknande verksamhetsområde eller inom andra områden. Fonden befinner sig därför i ett brus bland andra fonder och former av marknadsföring. För att bättre komma fram krävs ett tydligt och enkelt formulerat budskap samt former för att tränga igenom bruset.

Fondens tidigare namn; Psykiatrifonden, var tydligt och kort och lätt att identifiera bland andra. Namnet motsvarande däremot inte inriktningen, innehållet och omfattningen av fondens verksamhet och syfte. Fondens stadgar och målformulering har ett vidare syfte och är inte begränsat till psykiatrisk klinik/verksamhet, utan psykisk hälsa i ett vidare begrepp. Årsmötet 2019 beslutade därför att ändra namnet till Fonden för Psykisk Hälsa.

Det nya namnet, Fonden för **Psykisk Hälsa**, verkar för många givare vara otydligare är Psykiatrifonden. Detta har bl. a märkts via färre gåvogivare efter namnbytet. I dödsannonser skrivs fortfarande att man skall skänka pengar till Psykiatrifonden. Sannolikt är en stor del av gåvogivarna och givarna av arv personer eller anhöriga till personer som har vårdats av psykiatrisk klinik och vill markera detta genom gåvor eller arv. Vissa gåvogivare ser sannolikt fonden som en Psykiatrifond medan fondens syfte och innehåll har ett bredare perspektiv, psykisk hälsa, och därför nytt namn. Detta kan ha skapat en otydlighet som kan ha påverkat gävernorna negativt.

Någon utvärdering av effekterna för antal gåvor eller arv till följd av namnbytet har inte gjorts. Det kan finnas andra orsaker såsom Covid-19.

Styrelsen kommer att tydliggöra sitt budskap, öka sin synlighet samt förmedla detta på ett effektivare sätt.

7. Beskriv hur ni mäter

7.1 Ange definitioner för de mått som ni använder för att mäta prestationer

I effektrapporten avseende 2020 efterfrågas endast hur vi definierar prestationer. I självdiagnosen efterfrågas även hur vi även definierar de mått som används för att mäta utfall och effekter. Därför redovisar Fonden för Psykisk Hälsa även hur vi definierar våra mått för utfall och effekt i den mån sådana används.

Prestationsmått

Fonden för Psykisk Hälsa definierar mått för sina prestationer framförallt genom numeriska antal av de aktiviteter som beskrivs i Effektrapporten kapitel 4, **Rapportera Prestationer**. Internt utvecklingsarbete, organisation, IT-utveckling, massmediala insatser via bl. a artiklar och annonser, samverkan med andra organisationer mm, beskrivs utifrån syftet, men inte med definierade mått för prestationen. Däremot bokförs kostnader för flertalet av dessa aktiviteter/prestationer genom särskilda projektkostnader.

Ändamålsrelaterade aktiviteter såsom Webinarer, medverkan i Poddar mäts i antal och antal personer som följt dessa. Kostnader och intäkter bokförs också på särskilda projektkonton. Detta gäller även för medverkan i sociala medier.

Stöd till forskare mäts genom antal ansökningar, antal beviljade anslag samt utdelade forskningsmedel. Kostnaden bokförs på särskilt konto. Detta gäller även mottagare av stora fördomspriset som mäts genom antal mottagare samt storleken på priset.

Mental Health Evening, som inte kunde genomföras under 2020, mäts utifrån antal gäster och ekonomiskt resultat på särskilt projektkonto.

Kostnader för prestationer definieras ekonomiskt såsom ändamålskostnad, insamlingskostnad och/eller administrativ kostnad utifrån syfte, fastställda fördelningsgrunder, generella eller specifika för enskilda prestationer.

Antal medlemmar definieras såsom årsmedlem eller ständiga medlemmar utifrån inbetalt belopp eller om enskild gåva överstiger ett visst belopp som fastställs av styrelsen.

Mått för utfall och effekter

Utfall och effekter av fondens prestationer är resultatet av verksamheten och dessa mäts ofta genom olika indikatorer som speglar förändringar inom de områden som följs upp.

Indikatorerna kan vara direkta sådana som speglar utvecklingen inom specifikt område. Andra är mera indirekta och som styrelsen bedömer har ett visst samband med prestationen.

Direkta indikatorer

Direkta indikatorer som fonden använder är bl. a numeriska och/eller ekonomiska. Exempel på sådana är

- Antal ansökningar till forskningsanslag och utveckling
- Antal utdelade forskningsanslag och utveckling
- Storleken på forskningsanslag, total summa och utveckling
- Utdelning av Stora fördomspriset och utveckling

Målet för fonden är att på sikt öka antalet personer som forskar inom området psykisk hälsa och där satsar fonden på yngre forskare som är i början på sin karriär. Därigenom ä dessa indikatorer direkta utifrån fondens mål, men också indirekta i förhållande till målet att på sikt öka antal forskare inom området.

Däremot speglar dessa indikatorer inte utvecklingen på samhällsnivå, då Fonden för Psykisk Hälsa är liten jämfört med andra organisationer och myndigheter som också arbetar inom detta område.

Fonden har kontakter med olika organisationer med intresse inom området Psykisk hälsa samt med företag i syfte att etablera samarbete och sponsorskap. En indikator som speglar resultatet av detta arbete är

- Utveckling av gåvor och donationer från organisationer och företag

Fonden har krav på sig att minst 75 procent av kostnaderna skall utgöras av ändamålskostnader och högst 25 procent till insamlings-/och administrativa kostnader. En viktig direkt indikator för uppföljning av kostnadsfördelningen är

- Utveckling av fördelningen av kostnaderna

Indirekta indikatorer

Indirekta indikatorer som styrelsen bedömer har ett samband med fondens verksamhet inom kunskapsspridning om psykisk hälsa och minskning av stigma och även med fondens synlighet hos allmänheten på nationell nivå är

- Utveckling av antal medlemmar
- Utveckling av gåvor från allmänheten
- Utveckling av minnesgåvor
- Utveckling av antal arv
- Utveckling av fondens omsättning

Ej mätbara indikatorer

En ej eller svårt mätbar indikator för att mäta ökad kunskap om psykisk hälsa och minskad stigma i samhället, hos allmänheten respektive inom olika samhällsstrukturer, är hur man uppfattar förändringar i öppenhet i samhällsdialogen, massmedia, politiken och att enskilda individer träder fram och förklarar sin egen historia.

Fonden för Psykisk Hälsa 2021-09-23